

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 25 april 1902, kl. 4 e. m.

Särskilda utskottets n:o 1 memorial n:o 2, i anledning af dels kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om vissa delar af det i utskottets utlåtande n:o 1 framlagda förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, dels Andra Kammarens återremiss af 4 och 6 §§ af samma lagförslag samt båda kamrarnes återremiss af det i berörda utlåtande framlagda förslag till lag om ändrad lydelse af 2 § i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof.

I utlåtande n:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts propositioner n:o 9 med förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, och till lag om ändrad lydelse af 19 kap. 20 § och 20 kap. 3 § strafflagen, samt n:o 10 med förslag till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, äfvensom i anledning af sex särskilda inom Riksdagen väckta motioner i ämnet, hemställde utskottet,

att Riksdagen, med förklarande, att Kongl. Maj:ts ifrågavarande propositioner icke kunde i oförändradt skick godkännas, ville för sin del autaga

- 1) Lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar;
- 2) Lag om ändrad lydelse af 19 kap. 20 § och 20 kap. 3 § strafflagen; och
- 3) Lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof; samtliga af den lydelse, utskottets utlåtande utvisade.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hafva vid föredragning af ofvan nämnda utlåtande kamrarne — efter att till en början hafva beslutit, att, för den händelse utskottets förslag komme att i vissa delar af den ena eller andra kammaren återförvisas, utskottet skulle ega öppen rätt att vid ärendets förnyade behandling i afseende å de paragrafer, hvilka blifvit med eller utan ändring godkända, föreslå sådana jemkningar, som af ifrågasatta ändringar i återförvisade delar kunde förmedlas — sammanställande bifallit utskottets hemställan i punkten 2.

Vidkommande det förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, hvilket utskottet under punkten 1 framlagt, hafva kamrarne godkänt den af utskottet föreslagna lydelse af 1 och 7 samt 10—15 §§ äfvensom lagförslagets rubrik, ingress och slutstadgande, hvarjemte kamrarne godkänt 5 och 9 §§ med vissa lika lydande ändringar.

Lagförslagets 2, 3, 4 och 8 §§ hafva af Första Kammaren godkänts med den af utskottet föreslagna lydelse, hvarjemte kammaren godkänt § 6 med viss ändring.

I fråga om de sistnämnda fem paragraferna har deremot Andra Kammaren fattat olika beslut mot Första Kammaren. Hvad beträffar 2 § har Andra Kammaren sålunda åt första stycket gifvit den lydelse, som i sådant afseende föreslagits i den af grefve Hamilton m. fl. afgifna, vid utskottets utlåtande fogade reservation; och har kammaren i andra stycket af utskottets förslag ändrat den der förekommande tidsbestämmelse till 30 år. I 3 § har Andra Kammaren gjort den ändring, att afståndsbestämmelsen af 100 meter satts till 200 meter. 4 och 6 §§ hafva af kammaren återremitterats till utskottet. Slutligen har kammaren beslutit gifva 8 § den lydelse, som föreslagits i den af herr Jansson i Djursätra beträffande nämnda paragraf afgifna reservation.

Det under punkten 3 af utskottet framlagda förslag till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof har af båda kamrarne blifvit till utskottet återförvisadt.

I anledning af omförmälda återremisser och skiljaktiga beslut har utskottet nu att afgifva utlåtande.

I fråga om koncessionspligt har i 2 § af lagförslaget angående elektriska anläggningar af utskottet föreslagits, att frihet från koncessionstvång måtte utsträckas utöfver hvad Kongl. Maj:t föreslagit, i hvilket afseende utskottet hemställt, att koncessionspligt icke skulle ega rum för det fall, att tillämpning af 1 § ej ifrågasattes, samt antingen afståndet från anläggningen till annans vid gård uppförda åbyggnad, tomtplats och trädgård öfverstege ett hundra meter eller ock, der anläggningen utfördes på mindre afstånd, än nu är sagdt, egaren sådant medgifvit.

Den af utskottet sålunda förordade inskränknigen har nu af Första Kammaren godkänts, men afslagits af Andra Kammaren.

En sammanjemkning mellan kamrarnes olika beslut synes utskottet lämpligast kunna ske sålunda, att den frihet från koncessionspligt, som enligt Första Kammarens beslut eger rum, då elektrisk ledning är afsedd att utföras ej blott å eget område utan äfven å område, hvilket genom godvillig öfverenskommelse upplåtits, inskränkes att ega rum allenast i afseende å eget område.

I öfverensstämmelse med det sammanjemkningsförslag, som utskottet här nedan afgifver i afseende å omfattningen af det fridlysta området, bör emellertid äfven den uti ifrågavarande paragraf förekommande afståndsbestämmelsen ändras till 150 meter.

Enligt utskottets mening skulle alltså paragrafens första stycke tilldelas följande lydelse: »Vill någon — — under jordytan, *ej heller*, såvidt angår fall, då tillämpning af 1 § ej ifrågasättes *och anläggningen utföres på egen mark*, der antingen afståndet från anläggningen till annans vid gård uppförda åbyggnad, tomtplats och trädgård öfverstiger *ett hundra femtio* meter eller om anläggningen skall utföras på mindre afstånd, än nu är sagdt, egaren sådant medgifvit.»

Beträffande koncessionstidens längd har densamma af Första Kammaren bestämts i enlighet med utskottets förslag eller till högst 50 år, under det att Andra Kammaren funnit sig böra inskränka densamma till högst 30 år.

För åstadkommande af sammanställande beslut kamrarne emellan i förevarande fråga har utskottet ansett sig böra förorda koncessionstidens bestämmande till högst *fyrtio* år.

I fråga om 3 § föreligger meningsskiljaktighet mellan kamrarne endast i afseende å bestämmande af afståndet, hvilket af Första Kammaren, i enlighet med utskottets förslag, faststälts till ett hundra meter, men af Andra Kammaren bestämts till två hundra meter.

Såsom ofvan antydts, torde sammanjemkning böra ske på sådant sätt, att afståndet fastslås till *ett hundra femtio* meter.

4 § har af Första Kammaren godkänts, hvaremot Andra Kammaren återremitterat densamma till utskottet. Anledningen härtill torde hafva varit en under debatten i frågan inom Andra Kammaren framställd farhåga, att de af utskottet föreslagna uttrycken »generator» och »transformator» skulle kunna genom misstolkning föranleda dertill, att äfven innehafvaren af en elektrisk svagströmsanläggning, försedd med apparat för framalstrande af elektrisk ström, måhända kunde af domstol ådömas det ansvar för skada, som utskottet afsett att i första hand ålägga innehafvare af den elektriska starkströmsanläggning, från hvilken den skadegörande strömmen utgått.

För tillmötesgående af den sålunda uttryckta önskan om större tydlighet härutinnan har utskottet ansett sig böra förorda, att till paragrafen fogas ett tillägg, uttryckande att med generator eller transformator icke i denna lag åsyftas apparat för alstrande af ofarlig elektrisk ström, afsedd att användas i telegraf, telefon- eller annan dylik anläggning.

Första Kammaren har godkänt den af utskottet föreslagna lydelsen af 6 § med den ändring, att dels orden »der han icke» utbyttes mot »der icke han», dels ock ordet »föranledes» utbyttes mot »föranleddes».

Andra Kammaren har deremot för sin del återförvisat paragrafen. Under den debatt, som föregick beslutet inom sistnämnda kammare, gjordes anmärkning emot paragrafen dels i det hänseende, som föranledt Första Kammaren att vidtaga den första af de nyss angifna ändringarna, dels ock i öfrigt i visst afseende mot paragrafens formulering, hvarjemte äfven yrkande framställdes om paragrafens återremitterande i det syfte, grefve Hamiltons reservation angifver.

Då emellertid Första Kammaren redan definitivt antagit paragrafen med ofvan angifna ändringar, anser utskottet sig förhindradt att i afseende å paragrafen föreslå andra än rent redaktionella förändringar. Med anledning af ett inom Andra Kamnaren framställt yrkande synes det emellertid utskottet, som om de i första stycket förekommande orden »vare den anläggnings innehafvare» lämpligen böra förändras till »vare denna anläggnings innehafvare».

Med denna samt de af Första Kammaren vidtagna ändringar anser utskottet paragrafens formulering icke böra erbjuda några, åtminstone väsentliga, anledningar till anmärkning.

På sätt ofvan omförmälts, har Första Kamnaren godkänt utskottets förslag till lydelse af 8 §, hvaremot Andra Kammaren, med afslag å utskottets hemställan, godkänt den lydelse af paragrafen, som föreslagits i den af herr Jansson i Djursätra vid utskottets utlåtande fogade reservation.

Då utskottet tagit under ompröfning, på hvad sätt mellan kamrarnes rörande denna del af förslaget fattade skiljaktiga beslut sammanjemkning skulle kunna åvägabringas, har utskottet — under erinran derom, att herr Jansson i sin reservation icke påyrkat någon definitiv formulering af paragrafen — funnit sig ur stånd att afgifva förslag till en tillfredsställande affattning af densamma.

Den enda utväg till sammanjemkning, som vid sådant förhållande enligt utskottets förmenande står till buds, är, att Andra Kammaren, med frånträdande af sitt förut fattade beslut, biträder det beslut, Första Kamraren i ämnet fattat, samt att, under förutsättning häraf, kamrarne förena sig i aflåtande till Kongl. Maj:t af en skrifvelse med anhållan, det täcktes Kongl. Maj:t, efter erforderlig utredning, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagändring i det syfte, som uti herr Janssons reservation närmare angifvits.

Det af utskottet under punkten 3 framlagda förslag till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof har af båda kamrarne återremitterats till utskottet.

För afhjelpande af vissa enligt utskottets förmenande förefintliga brister i det kongl. förslaget hade utskottet ifrågasatt en begränsning af den tid, inom hvilken anspråk på ny uppskattning af ersättningsbeloppet skulle göras gällande, i hvilket afseende utskottet hemställt, att nämnda tid skulle bestämmas till sex månader efter utgången af den utaf rätten fastställda tidsperiod. Inom kamrarne har emellertid ansetts, att rätten att påfordra ny uppskattning snarare borde tillkännagifvas *före* utgången af nyss nämnda tidsperiod.

Med anledning häraf får utskottet uttala såsom sin åsigt, att det af utskottet gjorda tillägg till paragrafen lämpligen bör på det sätt förändras, att paragrafen kommer att erhålla följande lydelse:

»Göres — — — — — utföra.

Uppstår — — — — —

— — — — — bestämma viss tid, för hvilken den stadgade afgiften skall utgå, med rätt för den, som skall utgifva eller uppbära afgiften, att efter utgången af sagda tid *erhålla* ny pröfning af afgiftens belopp. Har ej ansökning om tillsättande af särskild nämnd för sådan pröfning till rätten inkommit före utgången af den fastställda tiden, skall afgiften utgå med oförändradt belopp under lika tid, som förut bestämdes, med rätt för den, som derefter vill *erhålla* ny pröfning af beloppet, att derom göra ansökning, på sätt nyss är sagdt.

Emot — — — — — besvär.»

Med stöd af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet dels i ändamål af sammanjemkning, dels ock i anledning af återremisserna hemställa:

1:o) att kamrarne, hvardera med frånträdande af sitt beslut vid 2 § af förslaget till lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, ville antaga följande lydelse af berörda paragraf:

Vill någon utföra elektrisk anläggning, der största effektiva spänningen öfverstiger två hundra femtio volt, räknadt, om jordledning användes, mellan en ledning och jorden och i annat fall mellan två ledningar, söke Konungens tillstånd till företaget; dock vare sådant tillstånd ej erforderligt, der anläggningen till hela sin sträckning förlägges inom byggnad eller inhägnad gård eller under jordytan, *ej heller* så vidt angår fall, då tillämpning af 1 § ej ifrågasättes och *anläggningen utföres på egen mark, der antingen afståndet från anläggningen till annans vid gård uppförda åbyggnad, tomtplats och trädgård öfverstiger ett hundra femtio meter eller, om anläggningen skall utföras på mindre afstånd, än nu är sagdt, egaren sådant medgifvit.*

Tillstånd, hvarom i denna paragraf sägs, må af Konungen meddelas endast för viss tid, ej öfverstigande 40 år. Meddelas det sökta tillståndet, föreskrifver Konungen, under förbehåll af enskild rätt, på hvilket sätt och under hvilka vilkor anläggningen må utföras och nyttjas.

Hvar, som utan Konungens tillstånd eller i strid emot de vid meddelande af tillstånd gifna föreskrifter utför eller nyttjar anläggning, som i denna paragraf afses, straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor, der ej å öfverträdelsen straff är i allmänna strafflagen utsatt.

2:o) att kamrarne, hvardera med frånträdande af sitt beslut vid 3 § af ifrågavarande förslag, ville antaga följande lydelse af berörda paragraf:

Ansökan om rätt att för elektrisk lednings framdragande påfordra afstående eller upplåtande af jord eller lägenhet eller om tillstånd att utföra elektrisk anläggning, som i 2 § afses, skall vara åtföljd af full-

ständig plan för det tillämnade företaget, med kostnadsförslag, affattning på karta af föreslagen lednings sträckning och af den jord, som för ledningen erfordras, bestyrkt förteckning på egare och innehafvare af de fastigheter, som äro belägna på mindre afstånd än *ett hundra femtio* meter från ledningen, uppgift på de öfverenskommelser, som blifvit träffade, eller de hinder, hvilka deremot mött, med flere handlingar, som sökanden vill åberopa; dock att, der ledningen skall framdragas inom område, för hvilket byggnadsstadgan för rikets städer eger tillämpning, förteckning, som nyss sagts, erfordras allenast såvidt angår närmast intill ledningen belägna fastigheter.

Finnes ej ansökan genast böra afslås, lemnas åt de kommuner eller municipalsamhällen, inom hvilkas områden ledning skall framdragas, så ock åt de i denna paragraf omförmälda egare och innehafvare af fastigheter tillfälle att yttra sig öfver ansökningen, och infördras i öfrigt de ytterligare upplysningar, som för ärendets bedömande må erfordras.

Ansökan, hvarom nu är sagdt, må icke, der ledningen skall inom område, för hvilket byggnadsstadgan för rikets städer icke eger tillämpning, framdragas på mindre afstånd än *ett hundra femtio* meter från boningshus eller annan vid gård uppförd byggnad eller från tomtplats eller trädgård, mot bestridande af byggnadens, tomtplatsens eller trädgårdens egare bifallas, utan så är, att annan sträckning för ledningen visas ej kunna utan synnerlig olägenhet användas.

3:o) att Riksdagen, Första Kammaren med frånträdande af sitt beslut vid 4 § af ifrågavarande förslag, ville antaga följande lydelse af berörda paragraf:

För skada, orsakad genom inverkan af elektrisk ström från anläggning, som har egen generator eller transformator, ansvare anläggningens innehafvare. Har skada timat genom inverkan af elektrisk ström från anläggning, som icke har egen generator eller transformator, svare innehafvaren af den anläggning, från hvilken strömmen tillförts förstnämnda anläggning.

Har skadan tillkommit genom händelse af högre hand, vare anläggningens innehafvare ej ansvarig för skadan, der han icke kunnat genom iakttagande af föreskrifna skyddsåtgärder afvända densamma.

Är elektrisk anläggning till hela sin sträckning förlagd inom byggnad eller inhägnad gård eller under jordytan och öfverstiger ej största effektiva spänningen två hundra femtio volt, räknadt på det i 2 § angifna sätt, skall, ändå att anläggningen innefattar egen generator eller transformator, hvad i denna paragraf är stadgad icke medföra skyldighet att ersätta skada.

Med generator eller transformator afses i denna paragraf icke apparat, som alstrar ofarlig elektrisk ström för användning i telegraf-, telefon- eller annan dylik anläggning.

4:o) att Riksdagen, Första Kammaren med frånträdande af sitt beslut vid 6 § af ifrågavarande förslag, ville antaga följande lydelse af berörda paragraf:

Har elektrisk anläggning skadats eller dess drift hindrats genom inverkan af elektrisk ström från annan dylik anläggning, vare sistnämnda anläggnings innehafvare från ersättningsskyldighet fri, der *icke han* underlåtit vidtaga de anordningar, som jemlikt 5 § på honom ankommit, eller eljest skadan eller hindret föranledts af vårdslöshet vid anläggningens utförande eller skötsel; uppkommer skada eller hinder å den anläggning, från hvilken strömmen utgått, och *föranleddes* skadan eller hindret af vårdslöshet vid den andra anläggningens utförande eller skötsel, vare *denna* anläggnings innehafvare pliktig att ersätta skadan eller förlusten.

Finnes vårdslöshet hafva förelupit vid båda anläggningarnas utförande eller skötsel, ege rätten, med afseende å beskaffenheten af de å ömse sidor begångna fel, bestämma, till huru stort belopp skadan eller förlusten skall drabba vardera sidan.

5:o) att dels Andra Kammaren, med frånträdande af sitt beslut vid 8 § af ifrågavarande förslag, måtte biträda Första Kammarens beslut vid samma paragraf,

dels ock båda kamrarne ville förena sig om aflåtande till Kongl. Maj:t af skrifvelse med anhållan, det täcktes Kongl. Maj:t, efter erforderlig utredning, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till den lagändring, som må erfordras för att, så vidt angår skadestånd för skada å person i fall, som i denna lag afses, större hänsyn må kunna tagas till den dödades eller skadades förvärfsförmåga, hans familjs ekonomiska förhållanden samt de omständigheter i öfrigt, hvilka äro af beskaffenhet att hafva inflytande på uppskattningen af äskadt skadestånd, och att det skadestånd må, efter omständigheterna, utgå på en gång eller såsom årligt underhåll, äfvensom att, då kroppsskada uppkommit, under skadeståndet skall räknas icke allenast läkarelön och annan dylik kostnad, utan äfven ersättning för hinder i den skadades näring, för sveda och värk, så ock för lyte eller annat stadigvarande men.

Under förutsättning att hvad utskottet här ofvan hemstält bifalles, får utskottet hemställa om kamrarnes förklarande,

6:o) att Riksdagen, som funnit Kongl. Maj:ts förslag till lag, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, icke kunna oförändradt godkännas, i anledning af ifrågavarande kongl. proposition samt de inom Riksdagen i ämnet väckta motioner, för sin del antagit en lag i ämnet af den lydelse, kamrarnes i anledning af utskottets hemställan ej mindre i utlåtandet n:o 1 än äfven i detta memorial fattade, sammanstämmande beslut utvisa.

Med åberopande af hvad utskottet i sitt förut afgifna utlåtande n:o 1 äfvensom här ofvan i detta memorial anført, får utskottet slutligen hemställa,

7:o) att Riksdagen, med förklarande, att Kongl. Maj:ts förslag till lag om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof icke kan oförändradt godkännas, måtte för sin del antaga följande

L a g

om ändrad lydelse af § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof.

Häri genom förordnas, att § 2 i förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof skall erhålla följande ändrade lydelse:

Göres hos den i § 1 nämnda underrätt skriftlig ansökning om särskilda nämndens tillsättande, och visar sökanden, att Konungen godkänt behofvet af jordens eller lägenhetens afstående eller begagnande, samt att tiden, då den skall afstås eller upplåtas, blifvit genom Konungens förordnande eller parternas öfverenskomelse bestämd; utfärde rätten stämning på egare och andre, som uppgifvas i saken hafva del. Rätten föranstalte jemväl, att, till underrättelse för möjligen varande okände eller icke uppgifne rättsegare, tiden för ärendets företagande varder, såväl från predikstolen i den sockens kyrka, der fastigheten är belägen, som ock genom allmänna tidningarna, kungjord tre gånger, sista gången minst fjorton dagar före den dag, hvilken till sakens företagande är utsatt; och varde ärendet antecknad i rättens inteckningsprotokoll, på landet å nästa rättegångsdag under lagtima ting och i stad å nästa rättegångsdag för inteckningsärenden, så ock i intecknings- eller fastighetsboken anmärkt. Jordens eller lägenhetens egare, då han höres, vare skyldig att hos rätten, i ändamål af instämning, uppgifva den, som i anseende till nyttjanderätt med honom del i saken hafver, vid äfventyr, som i § 25 stadgas. Hos rätten skall jemväl företes bevis derom, huruvida jorden eller lägenheten är med inteckning besvärad; och ege parterne att, innan nämnden sättes, i laga ordning sin talan i fråga om ersättningens belopp och sättet för dess utgörande utföra.

Uppstår, vid fråga om jords eller lägenhets begagnande till utläggning af elektriska ledningstrådar, parterne emellan tvist, huruvida derigenom må för-

orsakas så betydlig skada, att jorden eller lägenheten lösas skall, eller om intrånget är af beskaffenhet, att ersättning därför, enligt hvad i § 1 mom. 2 stadgadt är, utgå bör, pröfve och afgöre rätten sådant, innan nämnden sättes. Anses ersättning för intrång böra ega ruin, bestämme ock rätten, efter ty som intrånget finnes vara öfvergående eller fortfarande, huruvida slik ersättning skall utgå på en gång eller i årlig afgift under den tid, intrånget kommer att fortfara. Skall ersättningen utgå i årlig afgift, må rätten bestämma viss tid, för hvilken den stadgade afgiften skall utgå, med rätt för den, som skall utgifva eller uppbära afgiften, att efter utgången af sagda tid *erhålla* ny pröfning af afgiftens belopp. Har ej *ansökning om tillsättande af särskild nämnd för sådan pröfning till rätten inkommitt före utgången af den fastställda tiden*, skall afgiften utgå med oförändradt belopp under lika tid, som förut bestämdes, med rätt för den, som derefter vill *erhålla* ny pröfning af beloppet, att derom göra ansökning, på sätt nyss är sagdt.

Emot rättens beslut i dessa frågor må talan fullföljas i hofrätt genom besvär.

Stockholm den 25 april 1902.

På utskottets vägnar:

AX. G. SVEDELIUS.
